

Долбоордун атайын ортомчусунун жыйынтыктоочу баяндамасы

Долбоордун №: 39674-02
Гранттын №: 0123
Октябрь, 2011

Кыргыз Республикасы: Орто Азиядагы Аймактык Экономикалык Кызматташуу Унаа Коридору 1 (Бишкек- Торугарт Жолу) Долбоору (CAREC)

(Арыз кабыл алынган к\н: 7 сентябрь, 2010-ж.)

Азия Ын\кт\р\ Банкы

КЫСКАРТУУЛАР

АЪБ	–	Азия Ын\кт\r\ Банкы
ББАБ	–	Борбордук жана Батыш Азия Башкармасы
БУ	–	Бейъкмът уюму
ДАБ	–	Долборду аткаруу бъл\м\
ДАОК	–	Долбоор боюнча атайын оргомчунун кеёсеси
ЖАКП	–	Жерди алуу жана кьч\r\ планы
км		километр
УББ	–	Унаа жана байланыш бъл\м\, ББАБ
УБМ	–	Унаа жана байланыш министрлиги
ТББ	–	Талдоо жана баалоо жьн\ндь баяндама

Отчеттун баштапкы т\r\ (варианты) англис тилинен кыргызчага жана орусчага ДАОКнин кешешчилери тарабынан которулган. Эгерде окшош эместик болуп калса, англис тилиндеги т\r\ басымдык кылат.

Бул баяндаманы (отчетту) таратуу чектелген, АЪБнын коомчулук менен байланышуу саясатынын (2005-ж) 119 (iv) параграфына ылайыктуу, т\з тиешеси бар тараптар гана колдоно алат, жана АЪБнын атайын уруксаты берилгенден кийин гана бул баяндаманын мазмуну коомчулук \ч\н ачылат.

МАЗМУНУ

	бет
КЫСКАЧА МАЗМУНУ	v
I. Жалпы маалымат	1
A. Долбоор	1
B. Арыз	1
C. Укуктуулукту аныктоо	1
II. ТАЛДОО ЖАНА БААЛОО	1
A. Максаттары жана усулдары	1
B. Кызыкдар тараптарын аныктоо	2
C. Кыйгыйл\ маселелерди аныктоо	2
D. Сунушталган иш аракеттер	2
III. ИШ-АРАКЕТТЕРДИН ПЛАНЫ	3

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Бишкек-Торугарт жолу, Орто Азия Аймактык Экономикалык Кызматташтык Унаа Коридору 1 долбоорунун, Кыргыз Республикасын Кытай Эл Республикасы жана башка Орто Азия өлкөлөрүн байланыштырып турчу бир бөлүгү. Долбоор¹ узун жолдун 39 км узундуктагы бөлүгүн оёдоо жана башка компоненттерди камтыйт. Долбоордун атайын ортомчусунун кеёсеси (ДАОК) 2010-жылдын 20 сентябрында долбоорго тиешелүү арыз алды жана 22-сентябрда алганын ырастады. Арыздануучулар эки дүкөн жана дарактары жолду оёдоо учурунда алынып салынгандыктан компенсация сурашкан. ДАОК 2010-жылдын ноябрь айында арызды укуктуу деп тапкан, жана декабрьдын башында арызды талдоо жана баалоо иштерин жүргүзгөн.

Кызыкдар тараптар булар арыздануучулар, Унаа жана байланыш министрлиги, АБНын Борбордук жана Батыш Азия боюнча унаа жана байланыш бөлүмү (ББАБ), жана эки бейөкмөт уюмдары. Арыздын кыйгыйлтар бул акыйкаттуу компенсация жана маалымат бөлүшүү, аларды чечүүнүн эё негизги жолу бул АБНын кычкыра саясатынын талаптарын колдонуу. ДАОК, бул кыйгыйлтард жерди алуу жана кычкыра планы (ЖАКП) аркылуу чечүүгө чоё мөмкөндүк бар деген тыянак чыгарган, бул план арыздануучулардын укугун АБНын кычкыра саясатына ылайык ишке ашырат. Талдоо жана баалоо ЖАКПны даярдоо жана ишке ашыруу үчүн иш аракеттерди сунуштаган, ал жаёыланып жана конкреттештирилип бардык тараптар менен макулдалып, жүзөгө ашырылган. Арыздануучуларга талдоо компенсациянын акыркы бөлүгү 2011-жылдын 24-августунда берилди. ДАОКтун акыркы миссиясы 2011-жылдын 15 сентябрынан 18 сентябрга чейин болуп, арыздануучулардын талдоодо алганын жана ыраазычылыгын тастыктады.

¹ № 123- KGZ \$20млн. АКШ долларлык грант 2008-жылдын 14-ноябрында бекитилген.

I. АЛГАЧКЫ МААЛЫМАТ

A. Долбоор

1. 500 километрлик (км) Бишкек-Торугарт Орто Азия Аймактык Экономикалык Кызматташтык Унаа Коридору 1 долборунун, Кыргыз Республикасын Кытай Эл Республикасы жана башка Орто Азия өлкөлөрүн байланыштырып турчу бир бөлүгү. Нарын областынын Ат-Башы районунда жайгашкан долбоор¹ өзүнө жолдун 39 км узундуктагы бөлүгүн оёдоо жана башка компоненттерди камтыйт.

Жакшыртуу иштери 2010-жылдын апрель айында башталган, жана ушул эле жылдын ноябрь айында кыш мезгилинин башталышы менен токтотулган.

B. Арыз

2. Долбоордун атайын ортомчусунун кеёсеси (ДАОК) 2010 -жылдын 7- сентябрында долбоорго тиешелүү арыз алды жана 22-сентябрда алганын ырастады. Арыз ар бири эки кишиден турган үч топтон келген 3 каттан турат². Топтордун экөө дөкөн иштетишкен, алар оёдоо турган жолдун жээгинде жайланышкандыктан бузулган, арыздануучулар жоготкон дөкөндөрүн үчүн акыйкаттуу компенсация талап кылышкан. Үчүнчү топ жол боюндагы жер тилкесин жана 15 т/п дарактарды жоготуп жатышкандыктан, жер жана дарактар үчүн компенсация талап кылышкан. Үч катта теё, арыздануучулар үздөрүнүн өкүл катары долбор аймагында жашаган бейөкмөт уюмунун башчысына укук берген. 2010-жылдын октябрь айында ДАОК өкүл менен байланышып, бир нече маселелер боюнча тактоолорду сураган.

B. Укуктуулукту аныктоо

3. ДАОК арызды АББнын тийиштүү адистерин менен талкуулап, документтерди карап чыгып, арыздын укуктарын аныкташ үчүн Кыргыз Республикасына 2010 жылдын 5-8 ноябрында миссия менен келип кеткен. Миссия УБМ дин расмий өкүлдөрүн, АББнын Кыргызстандагы туруктуу кеёсесинин кызматкерлери жана тийиштүү БУдары менен жолугушуп, долбоордун курулуш жүрүп жаткан жерине барып, арыздануучулар менен маек курушкан. Миссиянын жыйынтыгы боюнча, арыз ДАОКнын укуктуулук критерияларына дал келет, жана ДАОК арыздар каралууга укугу бар деп 2010-жылдын 12 ноябрында жарыялаган.

II. ТАЛДОО ЖАНА БААЛОО

A. Максаттар жана ыкма

4. Талдоо жана баалоонун максаттары бул (i) арыздын тарыхын изилдөө; (ii) негизги кызыкдар тараптарды тактоо; (iii) арыздын негизги кыйгыйлорун аныктоо; (iv) кызыкдар тараптардын кыйгыйдүү чогуу чечүүгө даяр экендигин аныктоо; жана (v) иш аракетин сунуш кылуу. Талдоо жана баалоо тымкыл өкүлдөрү камтыды (i) документтер менен таанышуу, анын ичинде Президенттин отчету жана сунуштары, жана башка ББАБ камсыз кылган маалымат; (ii) ДАОКнын укуктуулукту аныктоо боюнча 2010-жылдын ноябрь айындагы миссиясынын жыйынтыктары; (iii) азыркы учурда АББнын долбоорго тийиштүү кызматкерлери менен маектешүү; (iv) 2010-жылдын

¹ 20 млн. АКШ дол. Гранты, № 123-KGZ, 2008-жылдын 14 ноябрында бекитилген.

² Арыздануучулар каттарында үздөрүнүн аттарын жашыруун деп эсептеш керектигин айткан эмеспиз дешет, бирок талдоо жана баалоо миссиясы учурунда алар ДАОКден аттарын коомчулукка жайбасын деп суранышкан

2-7 декабрына чейин созулган Талдоо жана баалоо миссиясы учурунда арыздануучулар жана тиешелүү АОБнын кызматкерлери, кызыкдар тараптар менен маектешүү жана жолугуулар, анын ичинде Долбоорду аткаруу бөлүмүнүн (ДАБ) кызматкерлери жана Унаа жана байланыш министрлигинин (УБМ) Стат катчысы менен; (vi) ББАБ нын кычкылы боюнча адиси аткарган тийиштүү камкордукту баалоонун жыйынтыктары; жана (vii) Талдоо жана баалоо миссиясы учурунда 6 декабрда бардык кызыкдар тараптар катышкан жыйын учурунда арыздар жана аларды мүнөзү болгон чечимдер жолдору талкууланды. ДАОКнын Талдоо жана баалоо миссиясы долбоор кызматкери баштаган жана ББАБнын кайра кычкылы адиси катышкан долбоорду талдоо миссиясы менен дал келип калды.

Б. Кызыкдар тараптарды аныктоо

5. Талдоо жана баалоо отчету(ТБО)³ кызыкдар тараптар катары арыздануучуларды жана эки бейбашка уюмдарын, УБМ жана ББАБ деп аныктады. Арыздануучулар ар бири эки кишиден турган 4 топ, Бишкек-Торугарт жолунун жээгинде жайгашкан Кара-Суу жана Кара-Булук айылынын тургундары. Ар бир топто, эки кишинин бири бул арыздын максатына жетишүүнүн жетекчиликти колуна алган, ал эми экинчи киши ийгиликсиз же досу. Арыздануучулар, Бугу Марал жергиликтүү бейбашка уюмунун (БУ) мүнөзүнүн кызматын аткаруучуну тандоонун кылып дайындашкан. Ал кийин Бишкекте жайгашкан АББнын Борбордук Азия жана Кавказ аймактары боюнча БУнун Форумунун координатору менен алмаштырылган. Ал мурда долбоорду ишке ашурууну кызматкерлеринин арасында социалдык тандоо боюнча адисттер бар, алар АББнын коопсуздук, анын ичинде кайра кычкылы маселелерине караштуу саясатын ишке ашырат. УБМде Стат-Секретарь жана Долбоорду аткаруу бөлүмү (ДАБ), анын ичинде коопсуздук кызматкерлери иштеше турган кызыкдар тараптар деп аныкталган.

В. Жыйынтыктар жана сунуштар

1. ТББ аныктаган кыйгыйлар (i) арыздануучулар үчүн акыйкаттуу компенсация; жана (ii) маалымат менен бөлүшүү, жана тымкыл жалпы кызыкчылыктар: долбоордун иш-аракеттери жөнүндө маалымат, жана АББнын кычкылы боюнча саясатына ылайык талаптар жөнүндө маалыматты табуу жолу менен камсыз кылуу. ДАОКтун миссиясы менен катар, ББАБнын кычкылы боюнча адиси арыздануучуларды абалын текшерип туруп, АББнын кычкылы боюнча саясатынын негизинде алардын укуктуулугун ырастады. Ал бул маалыматты УБМге жана арыздануучуларга жолугушуу учурларында жана ДАОК тарабынан уюштурулган чогуу жыйында жеткирди. ТББ ББАБнын жыйынтыктарын чагылдырып жана укуктарды кычкылы боюнча планга киргизүүнү сунуштады.

С. Сунушталган иш планы

7. ТББ тымкылларды сунуштады (i) Арыздануучулар менен келишип, УБМ укуктар так кырылган деталдуу Жерди алуу жана кычкылы планын (ЖАКП) даярдайт; (ii) ББАБ нын кычкылы боюнча адиси УБМне келишин берет, ЖАКПнын даярдалышын кызматкерлерге жана аны ишке ашыраардан мурун жактырат; (iii) УБМ нааразычылыкты оңдоо механизмин иштеп чыгат; (iv) УБМ үч негизги арыздануучуларга ЖАКПнын аткаруудагы жетишкендиктери жөнүндө маалымат берип турат; (v) компенсацияны жана жардамды берүү 2011-жылдын 31 мартына чейин бөлүнүлүшү

³ <http://www.adb.org/Documents/SPF/Review-Assessment-Report-KGZ-14Dec10.pdf>;
<http://www.adb.org/Documents/SPF/Review-Assessment-Report-KGZ-14Dec10-kyrgyz.pdf>;
<http://www.adb.org/Documents/SPF/Review-Assessment-Report-KGZ-14Dec10-ru.pdf>.

керек; (vi) Тараптар негизги эрежелерди сактоого макул; (vii) ДАОК керек болгон учурда жыйындарды ыткыртат жана кеештерди берет; жана (viii) ДАОК иш аракеттердин аткарылышын кызылдатат жана компенсация менен жардам берилгенден кийин арызды жабат.

III. ИШ -АРАКЕТТЕР

2. 2011-жылдын 28 апрелинен 4 мартка чейин болгон миссия учурунда, ДАОК арызга тиешелүү тараптар менен жолугушту; ЖАКПны даярдоо деңгээлин талкуулашты; убакыттарды макулдашты; тараптардын ЖАКПны даярдоого тиешелүү тажрыйба, тынчсыздандыруулар жана тоскоолдуктар жөнүндө угушту жана жакшыртуу боюнча сунуштарды кабыл алды. Ушул маалыматтардын негизинде, миссия иш аракеттердин планын тизмелүү чыгып, ББАБ УБМга ЖАКПны даярдоодо колдоо көрсөтүп, мөкмүнчөлүгүн (потенциалды) ынталдуу жардам берерин дагы бир жолу ырастады. УБМ Кыргызстандын жана АББнын ыктыярдуу эмес кычкылы боюнча саясатынын (1995) талаптарын аткарып жаткандыгын бекемдеди. ЖАКПны жазып аткаруу графиги УБМ менен ББАБдын ортосунда макулдашылып, иш планын белгилеп болуп калды. Кыргыз өкмөтү мекемелер аралык комиссия тизмелүү, Кара-Суу жана Кара-Булук айылдарында белгилеп берилген тилкеге тиешелүү менчиктердин тизмесин даярдоону тапшырды. Тараптар ЖАКПны убагында даярдоо жана жазып ашырууну колдош үчүн кошумча иш-аракеттер керектигин тизмелүү жатышты. Атап айтканда, байланышууда, тизмелүү жакшыртууда жана ЖАКПны тизмелүү процессинде керектүү кызылдаткыч ынталдуу үчүн мөкмүнчөлүктү (потенциалды) жогорулатуу. ДАОК бул иш аракеттердин планын ар бир тарап менен жекече⁴ талкуулады жана аны ишке ашыруу боюнча макулдашты. АББдын жоопкерчилик механизмдери, ресурстар кишилер болгон ДАОК ББАБдын кычкылы боюнча адистери менен АББдын ыктыярсыз кычкылы саясаты, байланышуунун принциптери, маалыматты ачуу жана жолугушууларды ынталдуу боюнча багыт берүү окууларын ынталдуу. Байланыш жана сыйлашууларды ынталдуу боюнча эки күндүк окуу жабыр тарткан Кара-Суу жана Кара-Булук жааматтары; жергиликтүү лидерлер; аксакалдар, айылдык уюмдар, айыл кеешинин мчкылы; милиция; мекемелер аралык комиссиянын Нарындагы мчкылы; жергиликтүү БУ; кыйгыйдө чечүү процессиндеги манилүү катышуучу областтык омбудсмен үчүн ынталдуу. Потенциалды жогорулатуу иш-аракеттери документтерин топтоп, мөкмүнчөлүү баалоого даярданыш үчүн арыздануучуларга ынталдуу ынталдуу. ЖАКП потенциалды ынталдуу окуулары менен катары даярдалып, жазып ашырылды. Арыздануучулар акыркы тизмелүүн 2011-жылдын 24-августунда алышты. ДАОК алар менен арызды жабуу боюнча жолугушууну 7-сентябрда ынталдуу, арыздануучулар алган компенсация тизмелүү жана потенциалдары жогорулаганына ыраазы экендигин, материалдык утуштан да жогору нерсеге ээ болушканын билдиришти.

⁴ <http://www.adb.org/Documents/SPF/First-Course-Action-KGZ.pdf>;
<http://www.adb.org/Documents/SPF/First-Course-Action-KGZ-kyrgyz.pdf>;
<http://www.adb.org/Documents/SPF/First-Course-Action-KGZ-ru.pdf>.